

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 27 mei 2025 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoeker en verweerder hebben een geschil over de verstrekking van Genium X3.

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In artikel B.17.6 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op hulpmiddelenzorg omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoeker aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoeker op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoeker

Verzoeker verloor in 2011 zijn rechterbeen (traumatische transfemorale amputatie) als gevolg van een terroristische aanslag. Hierbij liep hij tevens schade op aan de spieren en pezen van zijn linker kuit, met als gevolg een klapvoet (voetheffersparese). Verzoeker werd hiervoor in 2016 in Israël geopereerd. In Israël kreeg hij aanvankelijk een C-Leg, zijn huidige prothese is een Genium en daarnaast maakt hij gebruik van een badprothese. Sinds 2020 is verzoeker verzekerd bij zijn huidige zorgverzekeraar. De aanvraag voor een Genium X3 is de eerste aanvraag voor een bovenbeenprothese bij de huidige zorgverzekeraar (verweerder).

Verzoeker geeft aan dat sport zeer belangrijk is voor zijn revalidatieproces. Hij heeft zijn hele leven gezwommen, ook na de traumatische amputatie. Water is hierdoor nog belangrijker geworden, omdat hij zich in het water vrij voelt en minder zwaar. Hij wil een watersport beoefenen waarmee hij meer tijd in het water kan doorbrengen en heeft geprobeerd te kitesurfen. Dit lukte echter niet, evenals andere watersporten, waaronder jetskiën en skiën, omdat de badprothese niet adequaat was en de prothese kapot gaat doordat er strandzand binnenkomt.

Daarnaast geeft verzoeker aan dat hij vader is van twee jonge kinderen. Iedere keer bij het zwembad wordt hij geconfronteerd met de instabiliteit van de badprothese. Vanwege de verwonding van zijn linkerbeen heeft hij niet genoeg controle over zijn voet. De smart knie (AAK) rechts geeft volledige steun aan zijn linkerbeen, maar de badprothese niet en bij gebruik van de badprothese is hij onstabiel. Deze instabiliteit en de natte omgeving verhinderen hem om met zijn kinderen naar het zwembad of onder de douche te gaan. Verder wil verzoeker geen twee prothesen dragen als hij op vakantie gaat of gaat zwemmen. Verzoeker geeft aan dat hij met een Genium X3 maar één prothese nodig heeft (in plaats

van de Genium plus badprothese). Hij is hiermee stabiel in een natte omgeving, en heeft tegelijkertijd de voordelen van een smart knieprothese.

Volgens verzoeker kan hij een budget krijgen van de Israëliische National Insurance. Dit budget in combinatie met een vergoeding voor een beenprothese van de (Nederlandse) zorgverzekering is voldoende voor de gewenste knieprothese, aldus verzoeker.

Brief revalidatiearts van 2 april 2024

De revalidatiearts geeft aan dat de Genium knie in combinatie met een badprothese voor verzoeker niet afdoende is om optimaal te kunnen functioneren. Met de badprothese ervaart verzoeker, ook vanwege de voetheffersparese aan de linkerkant, problemen in de badkamer. Onder andere tijdens de zorg voor zijn nog jonge kinderen ervaart hij instabiliteit.

Daarnaast is verzoeker nu niet in staat om veilig met zijn kinderen te zwemmen, omdat hij met zijn badprothese niet snel is en behendig genoeg, aldus de revalidatiearts. Zijn nog jonge kinderen kunnen niet zelfstandig zwemmen en hebben zijn toezicht en hulp nodig. Verzoeker zwemt wekelijks, en als zijn zoon met zwemles start zal verzoeker twee keer per week gaan zwemmen.

Ook wordt hij beperkt op het strand en lukt het hem met de huidige voorzieningen niet om watersporten uit te oefenen, zoals waterskiën. De revalidatiearts geeft aan dat verzoeker een hoog activiteitsniveau heeft, namelijk K3-4 level. De Genium X3 is een knie voor mensen met dit activiteitsniveau. Hiermee kan verzoeker veilig deelnemen aan zorg voor en activiteiten met zijn gezin, doordat deze waterproof is en de stabiliteit geeft die hij nodig heeft. Verzoeker hoeft dan ook niet meer continue te wisselen tussen zijn huidige prothese en de badprothese, aldus de revalidatiearts.

Afwijzing aanvraag verweerder

Verweerder geeft aan dat bij een beenprothese verwijzing nodig is van een revalidatiearts of physician assistant prothesiologie die volgens het Prothese Prescriptie Protocol (PPP-Been Protocol) en AAK-addendum werken.¹

Verzoeker is vanaf 2020 bij verweerder verzekerd. De eerdere C-leg en de latere/huidige Genium (beide zijn auto adaptieve knieën, AAK) zijn niet door verweerder vergoed. Verweerder heeft dus niet eerder de beoordeling gedaan of een protheseknie van het type AAK de meest adequate doelmatige oplossing was en of een mechanische protheseknie onvoldoende adequaat zou zijn. Verweerder beschikt daardoor ook niet over duidelijke zorginhoudelijke informatie waaruit blijkt welke beperkingen in welke activiteiten met de C-leg hebben geleid tot de afweging dat de inzet van een Genium een noodzakelijke inzet was die ook aan de doelmatigheidseisen voldoet. Verweerder beschikt alleen over een brief van de revalidatiearts en informatie van verzoeker. Hierbij zit geen PPP formulier.

Verweerder geeft aan dat op basis van de medische gegevens, waaronder de gezondheidssituatie van het niet geamputeerde been, het voorstelbaar is dat er destijds voor de veiligheid van een AAK is gekozen. Volgens verweerder zou een waterproof AAK van een ander merk ook moeten voldoen. De Genium X3 kost bijna 59.000 euro en er is een waterproof AAK op de markt voor minder dan de helft van dit bedrag. Dit lijkt in deze situatie doelmatiger dan een Genium X3 of een Genium plus badprothese, aldus verweerder.

¹ Voor het PPP en het addendum AAK, zie www.ispo.nl/protocol-verstrekkingproces-beenprothesen.

Juridisch kader

Toepasselijke regelgeving

'Uitwendige hulpmiddelen ter volledige of gedeeltelijke vervanging van anatomische eigenschappen van onderdelen van het menselijk lichaam of bedekking daarvan' zijn geregeld in artikel 2.6, onderdeel a, van de Rzv en nader uitgewerkt in artikel 2.8 van de Rzv.

Redelijkerwijs aangewezen op

Volgens artikel 2.1, derde lid, van het Besluit zorgverzekering (Bzv) heeft een verzekerde slechts recht op een vorm van zorg of een dienst voor zover hij daarop naar inhoud en omvang redelijkerwijs is aangewezen. Een hulpmiddel moet geschikt zijn om de beperkingen/belemmeringen van de verzekerde in aanvaardbare mate te compenseren. Daarbij dienen, indien het gaat om een verstrekking in de vorm van een hulpmiddel, de aard, kwaliteit en constructie van dat middel, alsmede de concrete feiten en omstandigheden waarin de individuele verzekerde op het gebruik ervan is aangewezen, richtinggevend te zijn.²

Doelmatigheid

Vervolgens is het uitgangspunt dat de doelmatigheid een onderwerp is dat behoort tot de verantwoordelijkheid van de zorgverzekeraar. Hierbij kunnen de kosten in overweging worden genomen. De verstrekking moet niet onnodig duur zijn. Van een onnodig dure voorziening is sprake als in plaats van deze voorziening goedkopere adequate, alternatieve hulpmiddelen voorhanden zijn. Het Zorginstituut kan niet adviseren over de doelmatigheid.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

Dat verzoeker een indicatie heeft voor een bovenbeenprothese is niet in geschil.

De C-Leg, Genium en Genium X3 zijn microprocessorgestuurde auto-adaptieve protheseknieën (AAK). In tegenstelling tot de conventionele, mechanische protheseknie maakt een AAK gebruik van een microprocessor, waarbij op grond van informatie vanuit sensoren over belasting, stand en beweging van het been, mechanisch de zwaai- en standfase en overgang tussen deze fases kunnen worden aangepast (auto-adaptie).

Een AAK protheseknie (knie-scharnier, knie-unit) is een onderdeel van een bovenbeenprothese en kan vallen onder de functiegerichte omschrijving van artikel 2.8 van de Rzv.

Volgens de Toelichting bij artikel 2.8 van de Rzv moet een verzekerde redelijkerwijs zijn aangewezen op een bepaald type prothese. Hierbij spelen de individuele omstandigheden van de persoon, het activiteitsniveau en de deelname aan het maatschappelijk verkeer een belangrijke rol. De individuele omstandigheden geven de doorslag bij de beoordeling of een verzekerde redelijkerwijs is aangewezen op een prothese in speciale uitvoering (bijvoorbeeld een badprothese of een prothese met microprocessor gestuurd gewricht). Bij een aanvraag dient de vraag te worden beantwoord of een bepaald type prothese, gezien de zorgbehoefte van de verzekerde, een adequate voorziening is.

² CrvB, 15 augustus 2007, 05/5963 ZFW en CrvB, 19 september 2007, 06/1478 ZFW.

In hoeverre verstrekking van een bepaald type hulpmiddel doelmatig is, is niet aan het Zorginstituut, maar aan verweerder om te beoordelen. Het Zorginstituut merkt op dat bij een aanvraag voor een beenprothese met auto-adaptieve knie in principe gebruik gemaakt zou moeten worden van een voorschrift volgens het Protocol verstrekkingproces beenprothesen (PPP-protocol) en het AAK addendum.³

Uit de voorliggende informatie is op te maken dat verzoeker en de revalidatiearts een Genium X3 een adequaat hulpmiddel vinden. Of een Genium X3 voor verzoeker het meest doelmatig is, of welke andere protheseknie doelmatiger is, is uit de voorliggende informatie niet op te maken. Verweerder geeft aan dat er goedkopere adequate waterproof AAK zijn en dat een aanvraag volgens het PPP-Been protocol en AAK-addendum ontbreekt.

Verzoeker geeft in het voorliggende dossier nog aan dat de aangevraagde Genium X3 deels betaald kan worden uit het budget dat hij kan krijgen van de Israëlische National Insurance. De vraag of verweerder een hulpmiddel gedeeltelijk kan vergoeden, waarbij verzoeker een deel betaalt, is een vraag die buiten de adviesbevoegdheid van het Zorginstituut valt.

Conclusie

Uit de voorliggende informatie in het dossier kan niet opgemaakt worden of de gevraagde Genium X3 voor verzoeker het meeste doelmatige hulpmiddel is. Het is aan verweerder om de doelmatigheid te beoordelen.

Advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

Het is ter beoordeling van verweerder in hoeverre verstrekking van een bepaald type hulpmiddel, in dit geval de gevraagde Genium X3, doelmatig is.

³ <https://www.ispo.nl/protocol-verstrekkingproces-beenprothesen>